

BSC -SOVELLUKSEN KEHITTÄMISESTÄ PROJEKTISSA

Opetushallituksen koordinoiman Leonardo -projektin Quality in VET-schools partnerit olivat Itävallasta, Saksasta ja Unkarista sekä Suomesta. Projektin alkuvaiheessa kartoitettiin projektin partnereiden ja muiden koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten aiempia kokemuksia tasapainotetun tuloskortin (Balanced Scorecard) käytöstä ammatillisessa koulutuksessa. Kartoitus osoitti, että vain suomalaisilla partnerioppilaitoksilla oli aiempaa kokemusta mallin käytöstä. Koulutuksen ohjausjärjestelmien erilaisuus eri maissa vaikutti myös siihen, että projektissa päädyttiin kehittämään erilaisia lähestymistapoja mallin käyttöön.

Lähinnä suomalainen ja itävaltalainen partneriverkosto osallistuivat BSC -mallin sovellutuksen kehittämiseen ammatilliseen koulutukseen. Itävaltalainen partneriverkosto osoitti jo projektin alkuvaiheessa kiinnostusta oman toimintaympäristönsä erityispiirteet huomioivan sovellutuksen kehittämiseen.

Suomi

Vantaan ammatillinen koulutuskeskus, Suomen Liikemiesten kauppapisto – ATK-instituutti, Tampereen ammattiopisto ja Turun ammatti-instituutti osallistuivat suomalaisina partnereina aktiivisesti BSC -mallin sovellutuksen kehittämiseen. Myös muut partneriorganisaatiot ottivat kantaa projektin eri kehittämissä vaiheissa sovellutukseen erityisesti kansainvälisissä kokouksissa ja työseminaareissa.

Suomalaisten partneriorganisaatioiden tasapainotettuun tuloskorttiin liittyvät käytännöt vaihtelevat erityisesti siinä suhteessa, oliko BSC -mallin käyttö aloitettu koulutuksen järjestäjän vai oppilaitoksen toimesta.

Suomalaisessa verkostossa kehitettiin partnereiden kokemuksia hyödyntäen yhteinen BSC -mallisovellutus ammatilliseen koulutukseen. Sovellutus sisältää muun muassa BSC -mallin käyttöönottoprosessin ja sen käyttöä tukevaa koulutuksenjärjestäjä- ja oppilaitoskohtaista materiaalia. Sovellutuksessa ei keskitytty yhtenäisen mittariston luomiseen. Käyttöönottoprosessi mallinnettiin ja sen tueksi koottiin ja kehitettiin lomakkeita ja muuta materiaalia.

Yhdeksi työskentelytavaksi valittiin **benchmarking -toiminnan** käyttö oppimisen tukena. Ryhmä teki kaksi benchmarking -käyntiä Maanpuolustuskorkeakouluun. Käynneillä tutustuttiin BSC -mallin käytön ohella laajemminkin organisaation laatutyöhön ja sitä tukeviin tietojärjestelmiin. Benchmarking -käynneistä saadun kokemusten pohjalta partnerit suosittelivat benchmarking -toiminnan käyttöä kaikille ammatillisen koulutuksen parissa toimiville oman toiminnan jäsentämiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Menetelmä soveltuu niin tasapainotettua tuloskorttia käyttöön otettaessa kuin muutenkin laadunhallinnassa.

Mallin sovellutusta testasivat ja kommentoivat pääasiassa partneriorganisaatioiden ehdottamat oppilaitokset sekä ns. hiljaiset partnerit, joiden aiemmat kokemukset BSC -mallin käytöstä vaihtelivat. Partnerioppilaitosten ja testauksen ja kommentointiin osallistuvien oppilaitoksen laajennetusta verkostosta saadut arvioinnit ja kokemukset antoivat arvokasta tietoa sovellutuksen jatkokehittelyyn.

Itävalta

Itävallan partneriverkostosta lähinnä **International Business College, Herzendorf** asetti tavoitteeksi BSC -mallin käyttöönoton oppilaitoksessa. Oppilaitoksessa oli jo käytössä EFQM -malli. Haasteena olikin EFQM -mallin ja BSC -mallin yhdistäminen. Oppilaitoksessa kehitettiin projektin aikana sovellutus näiden mallien yhdistämiseksi. Sen käyttöönottoa päätettiin kuitenkin siirtää seuraavista syistä:

- Paljon energiaa ja resursseja meni EFQM -mallin toteuttamiseen
- Laadunhallintajärjestelmä oppilaitoksessa ”International Business College, Herzendorf” on onnistunut hyvin.
- Wienin opetusvirasto otti käyttöön uuden standardoidun arviointiprosessin (Management Review) kaksi vuotta sitten, minkä käyttö oli pakollista kaikille kaupallisille oppilaitoksille.
- Uusi malli olisi saattanut ärsyttää henkilöstöä ja häiritä kitkattomasti toimivaa prosessia.